

УТВЪРДИЛ

ДИРЕКТОР:
/проф. д-р С. Петрова/

ПРАВИЛА

за постъпване, съхранение и достъп до костен материал в ИЕМПАМ-БАН

- I. **Постъпване на човешки костен материал в ИЕМПАМ-БАН за лабораторно първично антропологично изследване.**
 1. Костният материал **постъпва** в ИЕМПАМ с приемо-предавателен протокол между ръководителя на археологическото проучване (или негов представител) и антрополога от ИЕМПАМ (**Образец 1**). Протоколът се изготвя в три еднообразни екземпляра и се регистрира в Деловодството на ИЕМПАМ. Съдържа следните реквизити:
 - 1.1. Дата на предаване на човешките костни останки.
 - 1.2. Ръководител на археологическото проучване (месторабота) и/или предаващ човешкия костен материал.
 - 1.3. Специалист антрополог от ИЕМПАМ, който приема човешките костни останки и ще изготви антропологичния анализ.
 - 1.4. Списък на структурите, от които произхожда човешкия костен материал, подлежащ на анализ.
 - 1.5. Данни за археологическия обект: наименование, предварителна датировка, локализация.
 2. Човешките костни останки се **съхраняват** в ИЕМПАМ до приключване на лабораторното първично антропологично изследване. След извършване на антропологичния анализ, човешките костни останки могат да бъдат върнати на предаващата страна или да постъпят в ИЕМПАМ за постоянно съхранение след насочване от Фондова комисия.
 3. **Връщането** на човешките костни останки се извършва с приемо-предавателен протокол (**Образец 2**). Протоколът се изготвя в три еднообразни екземпляра и се регистрира в Деловодството на ИЕМПАМ. Съдържа следните реквизити:
 - 3.1. Дата на предаване на човешките костни останки.
 - 3.2. Ръководител на археологическото проучване (месторабота) и/или приемащ човешкия костен материал.
 - 3.3. Специалист антрополог от ИЕМПАМ, който предава човешките костни останки.

3.4. Становище на антрополога за по-нататъшно третиране на човешкия костен материал (съхранение, експониране, възможности за последващи научни изследвания, реинхумация/препогребване); допуска се за различни елементи от серията становището да е за различно третиране.

II. Постъпване на човешки костен материал за постоянно съхранение в ИЕМПАМ-БАН.

1. Ръководителят на археологическото проучване подава писмено заявление до Фондовата комисия и Директора на ИЕМПАМ, в което са изложени мотивите, налагащи постоянното съхранение на човешкия костен материал (**Образец 3**). Дава или отказва своето писмено съгласие, като носител на авторските права за срок от 10 години върху обстоятелствата на разкриване на човешките костни останки или до първа публикация (чл. 153, ал. 4 от Закона за културното наследство (ЗКН), същите да бъдат включвани в научноизследователски проекти на ИЕМПАМ, в това число и за извършването на деструктивни лабораторни анализи.
2. След изтичане на десетгодишния срок за първа публикация на ръководителя на археологическото проучване, регламентиран с чл. 153, ал. 4 от ЗКН:
 - 2.1. ИЕМПАМ насочва към Фондова комисия непотърсения в рамките на упоменатия срок костен материал.
 - 2.2. ИЕМПАМ получава право да взема решение за по-нататъшното включване на костните останки в лабораторни анализи и научноизследователски проекти.
 - 2.3. ИЕМПАМ има право да откаже последващи изследвания върху съответните човешки костни останки, в случай че ИЕМПАМ официално не е страна по съответния проект или изследванията не съответстват на научните интереси и приоритети на учените от звеното.

III. Предоставяне на човешки костен материал на външни за ИЕМПАМ-БАН изследователи за антропологични анализи.

1. Предоставянето на човешки костен материал на външни за ИЕМПАМ изследователи за провеждане на недеструктивни и деструктивни антропологични анализи се извършва след подписан **договор** за партньорство между ИЕМПАМ и заинтересованите лица. В договора се упоменават авторските права на специалиста антрополог и екипа по проучване на съответните обекти, и се обозначава техния принос.
2. **Недеструктивни антропологични анализи**
 - 1.1. Достъп до антропологичните материали се предоставя на лица с квалификация във физическата антропология, след подаване на заявление до Директора на ИЕМПАМ, в което изрично са упоменати целта на изследването, план за работа и очаквани резултати (**Образец 4**). При липса на квалификация на заинтересованото лице, се

- зачислява научен консултант от ИЕМПАМ след уточняване на правото на страните за публикация на научните резултати.
- 1.2. Достъп до непубликуван антропологичен материал се предоставя след съгласуване с антрополога, провеждащ първичния антропологичен анализ, и след уточняване на правото на страните за публикация на научните резултати.
 - 1.3. Запазва се ексклузивно право върху първа публикация на провеждащия първичния антропологичен анализ специалист от ИЕМПАМ.
- 3. Деструктивни антропологични анализи**
- 2.1. За осъществяване на деструктивни антропологични анализи се подава заявление (Образец 5).
 - 2.2. При проекти, включващи антропологичен материал от обект/и от територията на България, по които ИЕМПАМ е страна, научното и методическо ръководство в частта, касаеща антропологичния анализ, се осъществява от специалист/и от ИЕМПАМ. Когато не е страна в проекти, включващи антропологични материали от ИЕМПАМ, Институтът си запазва правото да отказва достъп до тях.
 - 2.3. Костните останки, годни за изследване, се определят от водещия антрополог и се утвърждават от Фондовата комисия и Директора.
 - 2.4. За проби не се предоставят единични костни останки, лично идентифицирани, както и такива, носещи важна допълнителна информация (трепанации, деформации и всякакъв вид данни за патологични изменения на индивида приживе). Допускат се изключения при ексклузивна необходимост (идентификация, датировка), като се изисква максимална резултатност от деструктивното изследване при съчетаване на различни анализи (авто- и патогенно ДНК, стабилни и нестабилни изотопи). Изключението се допуска и при деструкция на свободен фрагмент от такива костни останки без значение за последващи изследвания и при наличие на достатъчно количество материал за многократно изследване.
 - 2.5. Физическото пробовземане се извършва единствено и само от водещия антрополог или от външен специалист в присъствието и под контрола на антрополога, при спазване на изрични указания за мястото на пробовземане и цялостно документиране на обекта преди, по време и след манипулацията. Целта е да се минимализират щетите върху костните останки.
 - 2.6. Резултатите от изследванията се предоставят своевременно на антрополога и в архива на ИЕМПАМ.

Настоящите Правила са приети на заседание на Научния съвет на ИЕМПАМ-БАН (Протокол №6/19.04.2023 г.).

ПРИЕМО-ПРЕДАВАТЕЛЕН ПРОТОКОЛ

Днес,, в гр. София между страните:

.....
(звание, име, презиме и фамилия, длъжност)

от Институт по експериментална морфология, патология и антропология с музей към Българска академия на науките, наричан за краткост ПРИЕМАЩА СТРАНА,

и

.....
(звание, име, презиме и фамилия, длъжност)

.....
(данни за институцията – име и адрес на институцията, данни за контакт)

наричан за краткост ПРЕДАВАЩА СТРАНА,

се състави настоящият приемо-предавателен протокол за следните материали:

Човешки костен материал от обект:.....

.....
(данни за археологическия обект: наименование, предварителна датировка, локализация)

Структури:.....

.....
(списък на структурите, от които произхожда човешкия костен материал, техния брой и описание на тяхното състояние)

ПРИЕМАЩА СТРАНА:

.....
(име, фамилия)

Подпис:.....

ПРЕДАВАЩА СТРАНА:

.....
(име, фамилия)

Подпис:.....

Декларирам, че съм запознат с Правилата за постъпване, съхранение и достъп до костен материал в ИЕМПАМ-БАН и сроковете, заложен в тях.

ПРИЕМО-ПРЕДАВАТЕЛЕН ПРОТОКОЛ

Днес,, в гр. София между страните:

.....
(звание, име, презиме и фамилия, длъжност)

.....
(данни за институцията – име и адрес на институцията, данни за контакт)

наричан за краткост ПРИЕМАЩА СТРАНА,

и

.....
(звание, име, презиме и фамилия, длъжност)

от Институт по експериментална морфология, патология и антропология с музей към Българска академия на науките, наричан за краткост ПРЕДАВАЩА СТРАНА,

се състави настоящият приемо-предавателен протокол за следните материали:

Човешки костен материал:.....

.....
(списък на структурите, от които произхожда човешкия костен материал, техния брой и описание на тяхното състояние)

Събран от

.....
с предварителна датировка

(данни за археологическия обект: наименование, предварителна датировка, локализация)

В качеството си на специалист, извършил първично лабораторно антропологично изследване, препоръчвам за по-нататъшно третиране на човешкия костен материал

.....
.....
.....
(съхранение, експониране, възможности за последващи научни изследвания и т.н.)

ПРИЕМАЩА СТРАНА:

.....

(име, фамилия)

Подпис:.....

ПРЕДАВАЩА СТРАНА:

.....

(име, фамилия)

Подпис:.....

Декларирам, че съм запознат с Правилата за постъпване, съхранение и достъп до костен материал в ИЕМПАМ-БАН и сроковете, заложиени в тях.

До Фондовата комисия на ИЕМПАМ
До Директора на ИЕМПАМ

ЗАЯВЛЕНИЕ

ОТ
(звание, име, презиме и фамилия, длъжност)

.....
.....
.....
(данни за институцията – име и адрес на институцията, данни за контакт)

Уважаема Фондова Комисия,
Уважаеми/а г-н/г-жо Директор,

С настоящото заявявам желание за предоставяне на човешки костен материал с входящ номер от регистъра на ИЕМПАМ-БАН за постоянно съхранение в Институт по експериментална морфология, патология и антропология с музей към Българска академия на науките.

.....
.....
.....
.....
(мотивираща се необходимостта от постоянно съхранение)

Предоставям / Запазвам (грешното се задрасква) правото за първа публикация, регламентирано с чл. 153, ал. 4 от Закона за културното наследство, относно горесцитираните човешки костни останки.

Дата:

гр. София

.....
(име, фамилия)

Подпис:.....

Декларирам, че съм запознат с Правилата за постъпване, съхранение и достъп до костен материал в ИЕМПАМ-БАН и сроковете, заложен в тях.

До Директора на ИЕМПАМ

ЗАЯВЛЕНИЕ

ОТ

(звание, име, презиме и фамилия, длъжност)

.....
.....

(данни за институцията – име и адрес на институцията, данни за контакт)

Уважаеми/а г-н/г-жо Директор,

Моля да ми бъдат предоставени за анализ човешки костни останки:

.....
.....
.....

(списък на структурите, от които произхожда човешкия костен материал)

Събрани от

.....

с предварителна датировка

(данни за археологическия обект: наименование, предварителна датировка, локализация)

и предоставено/запазено *(грешното се задрасква)* право за първа публикация, регламентирано с чл. 153, ал. 4 от Закона за културното наследство,

на

(звание, име, презиме и фамилия, длъжност)

.....

(данни за институцията – име и адрес на институцията, данни за контакт)

с входящ номер от регистъра на ИЕМПАМ-БАН за постоянно съхранение.

Целта на анализа е

.....

Планът за работа е

Очакваните резултати са

Настоящия анализ ще извърша в присъствието на
.....
(звание, име, презиме и фамилия, длъжност)
от Институт по експериментална морфология, патология и антропология с музей към
Българска академия на науките.

Резултатите от изследванията ще да бъдат предоставени на специалиста от звеното, приел
човешките костни останки, в срок.

Дата:

гр. София

.....

(име, фамилия)

Подпис:.....

Декларирам, че съм запознат с Правилата за постъпване, съхранение и достъп до костен материал в ИЕМПАМ-
БАН и сроковете, заложиени в тях.

До Директора на ИЕМПАМ

ЗАЯВЛЕНИЕ

ОТ
(звание, име, презиме и фамилия, длъжност)

.....
.....
.....
(данни за институцията – име и адрес на институцията, данни за контакт)

Уважаеми/а г-н/г-жо Директор,

Моля да ми бъдат предоставени за анализ човешки костни останки:

.....
.....
.....
.....
(списък на структурите, от които произхожда човешкия костен материал)

Събрани от
.....
с предварителна датировка
(данни за археологическия обект: наименование, предварителна датировка, локализация)

и предоставено/запазено (грешното се задрасква) право за първа публикация, регламентирано с чл. 153, ал. 4 от Закона за културното наследство,

на
(звание, име, презиме и фамилия, длъжност)

.....
.....
(данни за институцията – име и адрес на институцията, данни за контакт)

с входящ номер от регистъра на ИЕМПАМ-БАН за постоянно съхранение.

Целта на анализа е
.....
.....

Планът за работа е

Очакваните резултати са

Настоящият анализ ще извърша в присъствието на

(звание, име, презиме и фамилия, длъжност)

от Институт по експериментална морфология, патология и антропология с музей към Българска академия на науките.

Документиране на находката за деструкция (в т.ч. сканиране, измерване и фотодокументация) по преценка на специалиста от звеното, приел човешките костни останки.

Резултатите от изследванията ще да бъдат предоставени на специалиста от звеното, приел човешките костни останки, в срок.

Дата:

гр. София

.....

(име, фамилия)

Подпис:.....

Декларирам, че съм запознат с Правилата за постъпване, съхранение и достъп до костен материал в ИЕМПАМ-БАН и сроковете, заложиени в тях.